

позитивним аспектом регулювання залученості осіб до участі в азартних іграх. Але, в той же час, проведений аналіз показує, що є ряд прогалин і неточностей в законодавстві, які вкрай важливо, але необхідно усунути.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16. 01. 2003 р. № 435-IV. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 14. 11. 2021).
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18. 03. 2004 р. № 1618-IV. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 15. 11. 2021).
3. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14. 07. 2020 р. № 768-IX. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#n1034> (дата звернення: 14. 11. 2021).

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Волкова Н. В.

Іванова Анастасія Вікторівна

*студентка 3-го курсу Юридичного фахового коледжу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СПІВУЧАСТІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Процесуальну співучасть можна визначити як обумовлену нормами матеріального права множинність осіб, що беруть участь в цивільному процесі на тій чи іншій стороні, у зв'язку з передбаченим чинним законодавством права або обов'язку на таку участь [1, с. 56]. Існує декілька критеріїв класифікації процесуальної співучасті, зокрема, за ступенем обов'язковості: факультативна (тобто така, що виникає за розсудом суду) та обов'язкова (виникає тоді, коли характер спірних матеріальних правовідносин такий, що питання пов'язані із правами та обов'язками суб'єктів таких правовідносин неможливо вирішити за відсутності інших суб'єктів таких відносин). Метою цієї роботи є дослідження обов'язкового виду співучасті.

Так, хотілося б розглянути приклади обов'язкової процесуальної співучасті в цивільному процесі. Звертаючись до Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» від 27. 02. 2009 № 1 можна стверджувати про те, що відповідачами у справах, пов'язаних із захистом честі, гідності та ділової репутації буде виступати особу, яка поширювала недостовірну інформацію, зокрема, її автор. Якщо інформацію було опубліковано з засобах масової інформації, то в разі пред'явлення позовної заяви про спростування такої інформації, належними відповідачами будуть виступати автор такої інформації, а також редакція, або ж інша установа, що виконує її функції [2]. Щодо характеру даного виду співучасті, то його обов'язковість можна пояснити тим, що справа повинна розглядатися за участі всіх співучасників, а тому, в разі, якщо мова ведеться про відповідачів, то суд, який здійснює розгляд справи зобов'язаний залучити таких осіб до її розгляду [5, с. 101]. Однак, проаналізувавши судову практику, можна дійти до висновку, що суд покладає обов'язок залучення співвідповідача на позивача.

Так, наприклад, ухвалою Дніпропетровського районного суду Дніпропетровської області від 25. 06. 2021 (справа № 175/2184/21-ц) позовну заяву було залишено без руху; суд зазначив, що позивачу необхідно уточнити суб'єктний склад учасників справи, інакше позовна заява буде вважатися неподаною та буде повернута [3].

З іншого боку, відповідно до ч. 2 ст. 51 Цивільного процесуального кодексу України, в разі, якщо позов було подано не до належного суб'єкта, який у свою чергу повинен нести відповідальність за позовом, то суд, що здійснює розгляд справи, за клопотанням позивача повинен замінити відповідача належним відповідачем, не закриваючи при цьому провадження. При цьому, положення Цивільного процесуального кодексу України встановлює часові обмеження такої дії. Так, зокрема, відповідач може бути замінений на належного відповідача до закінчення підготовчого провадження, а в разі, якщо розгляд справи здійснюється за правилами спрощеного позовного провадження, така заміна може бути здійснена до першого судового

засідання [6]. Таким чином, закон встановлює, що залучення співвідповідача має вирішуватися судом на підставі клопотання позивача, а не шляхом залишення позовної заяви без розгляду для того, щоб позивач самостійно вказав належного співвідповідача у «виправлений» позовній заяві.

Варто зазначити, що обов'язкова співучасть може бути виключно пасивною. Насамперед, це пояснюється тим, що відповідно до ч. 1 ст. 4 ЦПК України кожній особі надається право звернутися до суду з метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав свобод та інтересів, на підставах та в порядку передбаченому цим Кодексом. Питання звертатись до суду за захистом свого права чи ні має вирішуватися виключно особою, чиє право чи інтерес були порушені. Залучення позивача судом буде становити порушення принципу диспозитивності, згідно з яким суд розглядає справи не інакше як за зверненням особи.

Проте, суди постановляють ухвали про таке залучення. Наприклад, ухвалою Київського районного суду м. Полтави від 17. 06. 2021 (справа № 552/1722/21) у справі про визнання осіб такими, що втратили право користування житловим приміщенням судом було вирішено залучити співпозивачів: особа_4, особа_6 [4]. Очевидно, що таке рішення суду не базується на загальних засадах цивільного судочинства, а тому за своєю правовою природою не може вважатися законним.

Таким чином, проаналізувавши основні законодавчі положення про процесуальну співучасть, погляди науковців та судову практику, можливо зробити висновок, що обов'язкова процесуальна співучасть – це обумовлена положеннями матеріального права множинність осіб на тій або ж іншій стороні цивільного процесу, у випадках, коли розгляд справи можливий виключно за участі всіх співучасників. Такий вид співучасті може бути виключно пасивним, адже залучення позивача судом є порушенням принципу диспозитивності, але, на жаль, судова практика вказує на поширеність ухвал про залучення особи як співпозивача. Залучення співвідповідача до участі у справі відбувається на підставі клопотання позивача за рішенням суду.

Список використаних джерел:

1. Навроцька Ю. В., Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б. Цивільне процесуальне право України: навчальний посібник (у схемах і таблицях) / за заг. ред. Ю. В. Навроцької. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 388 с.
2. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 27. 02. 2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09#Text
3. Ухвала Дніпропетровського районного суду Дніпропетровської області від 25. 06. 2021 р. у справі № 175/2184/21-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97921743>
4. Ухвала Київського районного суду м. Полтави від 17. 06. 2021 р. у справі № 552/1722/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97719266>
5. Цивільний процес України: підручник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 768 с.
6. Цивільний процесуальний кодекс України. Закон України від 18. 03. 2004 р. № 1618-IV. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Науковий керівник: асистент Московчук Д. О.

Кантицька Анастасія Валеріївна

*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

УЧАСТЬ У СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ В УМОВАХ COVID-19

Пандемія Covid-19, можливість появи у майбутньому інших інфекційних захворювань, виникнення кризових та надзвичайних ситуацій вимагають від держави вжиття заходів щодо вдосконалення цивільно-процесуальних механізмів та створення ефективної процедури, сприятливої для реалізації призначення цивільного судочинства та забезпечення конституційних прав та свобод його учасників.

Окремі аспекти правового регулювання участі у судовому засіданні в умовах Covid-19 були досліджені у роботах О. В. Кохановської, Р. О. Стефанчука, Р. Б. Шишки, О. О. Штефан, О. С. Яворської та інших.

Конституція України особливо наголошує на тому, що права і свободи людини є найвищою цінністю, визначають зміст, сутність